

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/17-21

T.C
YARGITAY
9. Hukuk Dairesi

Esas No. 2019/78
Karar No. 2019/10754
Tarihi: 13.05.2019

- İŞ GÜVENCESİ KAPSAMINA GİRMEYEN İŞVEREN VEKİLLERİNİN TESPİTİNDE İŞLETME İŞYERİ İÇİN FARKLI ÖLÇÜTLERİN GETİRİLMİŞ OLDUĞU
- İŞLETMEDE İŞLETMENİN BÜTÜNÜNÜ SEVK VE İDARE ETMENİN YETERLİ OLDUĞU
- İŞLETMENİN BÜTÜNÜNÜ SEVK VE İDARE EDEN İŞVEREN VEKİLLERİNİN İŞÇİ ALIP ÇIKARTMA YETKİSİ OLUP OLMADIĞINA BAKILMAKSIZIN İŞ GÜVENCESİ KAPSAMI DIŞINDA OLDUKLARI
- İŞYERİNİN BÜTÜNÜNÜ SEVK VE İDARE ETME İLE İŞÇİ ALIP ÇIKARTMA YETKİSİNİN İŞ GÜVENCESİNİN KAPSAMININ BELİRLENMESİNDE BİRLİKTE ARANACAĞI

ÖZET: İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekilleri herşeyden önce, işletmenin bütününü sevk ve idare eden işveren vekilleri ile yardımcıları olduğuna göre, işletmenin tümünü yöneten genel müdürler ile yardımcıları iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacaktır. Ancak belirtelim ki, işyerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı unvanının kullanılması tek başına iş güvencesi kapsamı dışında bulunma sonucunu doğurmaz. Önemli olan, kendisine temsil yetkisi verilip verilmediği ve işletmenin bütününü yönetip yönetmediğidir. Bu hususta görev tanımı ve konumuna bakmak gerekir. İş güvencesinden yararlanamayacak işveren

vekillerinin ikinci grubunu, işletmenin değil de işyerinin bütününe yöneten ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleridir. Buna göre, işletmenin bütününe sevk ve idare edenler, başka bir şart aranmaksızın işveren vekili sayılırken; işletmenin değil de işyerinin bütününe sevk ve idare edenlerin 18'nci madde anlamında işveren vekili sayılabilmesi için ilave olarak, işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisini haiz olması şartı aranır. İşyerinin tümünü sevk ve idare ile işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi katlanmış olarak, birlikte aranır. Bu işyeri işletmeye bağlı bir işyeri de olabilir. Dolayısıyla bir banka şubesi müdürü ile fabrika müdürü, işyerini sevk ve idare etmekle beraber, özgür iradesi ile işçi alma ve işten çıkarma yetkisi yoksa İş Kanunu'nun 18'nci maddesi anlamında işveren vekili sayılmaz. İş güvencesinden yararlanır. Aynı şekilde, işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan insan kaynakları müdürü ile personel müdürü, işyerinin tümünü yönetmediğinden iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilecektir. Ancak işletmeye bağlı bir işyerinde, bu işyerinin tümünü sevk ve idare eden, ayrıca işe alma ve işten çıkarma yetkisi olan işçi, iş güvencesi hükümlerinden yararlanamaz. Dairemizin uygulaması da bu yöndedir

DAVA: Davacı, feshin geçersizliğine, işe iadesine ve yasal sonuçlarına hükmedilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin kabul kararına karşı davalı avukatı istinaf başvurusunda bulunmuştur.

... Bölge Adliye Mahkemesi . Hukuk Dairesi davalı avukatının istinaf başvurusunu esastan reddetmiştir.

... Bölge Adliye Mahkemesi . Hukuk Dairesi'nin kararı süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davalı işverenlikte 08/12/2007-10/10/2016 tarihleri arasında satış pazarlama genel müdür yardımcısı olarak çalıştığını, iş akdinin işveren

tarafından iş organizasyonunun yapısında yapılan değişiklikler neticesinde ... grup şirketleri nezdinde sürmekte olan yeniden yapılanma ve bu yönde yeni ... yöntemleri ile yönetim usullerinin uygulanması sebebi ile iş akdinin feshedildiğini, başka pozisyonlar da araştırılmış olmasına rağmen uygun pozisyon bulunmadığından feshedildiğinin bildirildiğini, işverenliğin ne işin yapısında ne de organizasyon yapısında hiçbir değişiklik yapmadığını, müvekkilin iş akdinin sona erdiği 10/10/2016 tarihi itibari ile satış ve pazarlama genel müdür yardımcısı olarak çalıştığını, bu kadro ve yapılan işin halihazırda devam ettiğini iddia ederek davacının iş akdi feshinin geçersizliğine ve davacının işe iadesine, dört aylık ücret ve diğer haklar ile davacının işe alınmaması durumunda sekiz aylık ücret tutarında tazminatın ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının müvekkil şirkette genel müdür yardımcısı olarak çalıştığını, genel müdür yardımcısı olarak e grubu imza yetkilisi işveren vekili konumundaki davacının işe iade istemli bir tespit davası ikame etmesinin söz konusu olamayacağını, müvekkil şirket nezdinde 2016 yılı içerisinde kapsamlı bir yeniden yapılandırma yapıldığını, bu doğrultuda işletmesel sebepler ve iş gerekliliklerinin ortaya çıktığını, dolayısıyla müvekkil şirketin yeni yönetim usulleri geliştirmek zorunda kaldığını, söz konusu usullerin neticesi olarak da teşkilat usulüne ilişkin olarak yönetsel anlamda tedbirler alınarak bir takım değişikliklerin müvekkil şirket genelinde uygulanması zarureti doğduğunu, davacının da başka bir pozisyonda değerlendirilmesi gerektiğini, ancak müvekkil şirketin davacının deneyim ve özellikleri göz önüne alındığında başkaca bir bölümde istihdam olunması için yaptığı çalışmalar neticesinde bu kabil bir iş gücü ihtiyacı tespit edilemediğinden feshin son çare olarak gerçekleştiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

C) İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk derece mahkemesince, davalı tarafın davacının iş veren vekili yardımcısı olduğu iddia edilmiş ise de; bu konuda süresinde cevap dilekçesi ve delil bildirilmeyip davalının üzerine düşen ispat külfetini yerine getirmediği ayrıca salt işçiye salt imza yetkisi verilmesinin işçiye iş veren vekili konuma getirmeyeceği, davalının Uyap üzerinden gönderdiği 10/02/2017 tarihli cevap dilekçesinde iş yerinde yeniden yapılanma neticesinde istihdam olunduğu bölümde hasıl olan iş gereklilikleri nedeniyle iş akdinin geçerli neden fesih edildiğini ileri sürdüğü ancak bu konuda, süresinde delillerini bildirmediğinden ispat külfetini yerine getirmediği gerekçesiyle davanın kabulü ile feshin geçersizliğine, davacının işe iadesine karar verilmiştir.

D) İstinaf başvurusu :

İlk derece mahkemesinin kararına karşı, davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

E)İstinaf Sebepleri:

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle; ‘Davacının 4857 sayılı İş Kanununun uyarınca işveren vekili olup iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacağını, davacının dava dilekçesinde bizzat belirtildiği üzere Genel Müdür Yardımcısı olduğu hususunun mahkemece resen gözetilmemesinin bozmayı gerektirdiğini, Ticaret sicil kayıtlarından görüleceği üzere temsil ve ilzam yetkisine sahip bir işveren vekili olduğunu, işveren vekillerinin dava açma hakkı bulunmadığını, mahkemenin dosyanın esasına girerek hüküm kurduğunu, ancak işe iade davasının ikame edilebilmesi için işveren vekili olmamanın bir dava şartı olup mahkemece resen gözetilmek zorunda olan ispat yükünün de davacıda olduğunu, bu sebeple söz konusu kararın bozmayı gerektirdiğini, her ne kadar Yerel Mahkeme tarafından cevap dilekçesinin süresinde verilmediği ve bu sebeple dosya kapsamında delil sunulamayacağı belirtilse de arz edilen sebeplerle bu iddianın yerinde olmadığını, mahkeme kararının bozulmasına, talepleri doğrultusunda yeniden hüküm tesis edilmesine karar verilmesini" talep etmiştir.

F)Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesi tarafından “Somut uyuşmazlıkta davacının davalı iş yerinde Satış ve Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı ünvanı ile çalıştığı, Dairemizce celbedilen Ticaret Sicil Kayıtları içinde mevcut Ticaret Sicil Gazetesinin 15/12/2015 tarihli nüshası içeriği ve yine dosyada mevcut noter tasdikli ve 30/11/2015 tarihli İç Yönergesinin incelenmesinde; “parasal değeri 3.000.000 Dolar (\$) ve/veya bu tutarın herhangi bir döviz cinsinden karşılığının ve/veya bu tutarın TL cinsinden karşılığını aşmamak koşuluyla veya bu meblağın işlem tarihindeki döviz miktarının altında kalan tüm iş ve işlemlerde 3.derece imza yetkisini haiz 2 kişinin şirketi temsil ve ilzama yetkili olduğu, davacının 3. derece imza yetkisini haiz olduğu, bu nedenle davacının imza yetkisinin sınırlı olduğu ve işletme düzeyinde olan davalı işverenliğin bütününe sevk ve idare eden konumunda olmayıp, işveren vekili olmaması nedeni ile iş güvencesi hükümlerinden yararlandığının kabulünde bir isabetsizlik bulunmamaktadır.Bu yönlerle ilişkin davalı vekili istinaf sebepleri yerinde görülmemiştir. Dosya kapsamından kamu düzenine aykırılık teşkil edecek hukuka aykırı bir yön bulunmadığı anlaşılmıştır.” gerekçesi ile istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

G)Temyiz başvurusu :

Bölge Adliye Mahkemesi’nin kararına karşı davalı vekili tarafından süresinde temyiz başvurusunda bulunulmuştur.

H)Gerekçe:

4857 sayılı İş Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilmesi işçinin işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları veya işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekili konumunda bulunmaması gerekir.

İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekilleri herşeyden önce, işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri ile yardımcıları olduğuna göre, işletmenin tümünü yöneten genel müdürler ile yardımcıları iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacaktır. Ancak belirtelim ki, işyerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı unvanının kullanılması tek başına iş güvencesi kapsamı dışında bulunma sonucunu doğurmaz. Önemli olan, kendisine temsil yetkisi verilip verilmediği ve işletmenin bütününe yönetip yönetmediğidir. Bu hususta görev tanımı ve konumuna bakmak gerekir. İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekillerinin ikinci grubunu, işletmenin değil de işyerinin bütününe yöneten ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleridir. Buna göre, işletmenin bütününe sevk ve idare edenler, başka bir şart aranmaksızın işveren vekili sayılırken; işletmenin değil de işyerinin bütününe sevk ve idare edenlerin 18'nci madde anlamında işveren vekili sayılabilmesi için ilave olarak, işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisini haiz olması şartı aranır. İşyerinin tümünü sevk ve idare ile işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi katlanmış olarak, birlikte aranır. Bu işyeri işletmeye bağlı bir işyeri de olabilir. Dolayısıyla bir banka şubesi müdürü ile fabrika müdürü, işyerini sevk ve idare etmekle beraber, özgür iradesi ile işçi alma ve işten çıkarma yetkisi yoksa İş Kanunu'nun 18'nci maddesi anlamında işveren vekili sayılmaz. İş güvencesinden yararlanır. Aynı şekilde, işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan insan kaynakları müdürü ile personel müdürü, işyerinin tümünü yönetmediğinden iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilecektir. Ancak işletmeye bağlı bir işyerinde, bu işyerinin tümünü sevk ve idare eden, ayrıca işe alma ve işten çıkarma yetkisi olan işçi, iş güvencesi hükümlerinden yararlanamaz. Dairemizin uygulaması da bu yöndedir. (...05.2008 gün ve 2007/35929 Esas, 2008/12484 Karar sayılı ilamımız). Somut uyuşmazlıkta; davalı şirketin dosyadaki ticaret kayıtlarına ve organizasyon şemasına göre, davacı işletme düzeyinde işyerinin bütününe sevk ve idare eden genel müdüre bağlı imza yetkisi de bulunan genel müdür yardımcısı pozisyonunda olup işletme düzeyinde işveren vekili olduğundan işe alma ve işten çıkarma yetkisinin bulunmasına gerek yoktur. İşletmeyi sevk ve idare eden işveren vekilinin yardımcısı durumunda “genel müdür yardımcısı” olan davacının iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacağı açıktır. 4857 sayılı İş Yasasının 20/3 maddesi uyarınca, Dairemizce davanın reddine karar verilmesi gerekmiştir.

F) Hüküm:

Yukarda açıklanan gerekçe ile;

1- Mahkemenin kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2-Davacı işveren vekili yardımcısı olup iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacağından, DAVANIN REDDİNE,

3-Alınması gereken 44,40 TL karar-ılam harcından peşin alınan 29,20 TL'nin mahsubu ile bakiye 15,20 TL karar harcının davacıdan tahsili ile hazineye irat kaydına,

4-Davacının yaptığı yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalının yaptığı 218,50 TL yargılama giderinin davacıdan tahsili ile davalıya ödenmesine,

5-Karar tarihinde yürürlükte bulunan tarifeye göre belirlenen 2.725 TL ücreti vekaletin davacıdan alınarak davalıya verilmesine,

6-Kullanılmayan avansların talep halinde ilgisine iadesine,

7-Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgisine iadesine, dava dosyasının İlk Derece Mahkemesi'ne, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, kesin olarak 13/05/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.